

III

(Acte pregătitoare)

COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN

A 580-A SESIUNE PLENARĂ A COMITETULUI ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN,
12.7.2023-13.7.2023

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind măsurile de reducere a costului instalării rețelelor de comunicații electronice gigabit și de abrogare a Directivei 2014/61/UE (Actul privind infrastructura gigabit)

[COM(2023) 94 final – 2023/0046 (COD)]

(2023/C 349/18)

Raportor: **domnul Maurizio MENSI**

Sesizare	Consiliul Uniunii Europene, 3.4.2023 Parlamentul European, 29.3.2023
Temei juridic	Articolele 114 și 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru transporturi, energie, infrastructură și societatea informațională
Data adoptării în secțiune	26.6.2023
Adoptat în sesiunea plenară	12.7.2023
Sesiunea plenară nr.	580
Rezultatul votului (voturi pentru/ voturi împotriva/abțineri)	173/1/1

1. Concluzii și recomandări

1.1. CESE salută propunerea de regulament a Comisiei (Actul privind infrastructura gigabit) și susține obiectivele și conținutul acesteia.

1.2. Pentru a atinge obiectivele stabilite în Actul privind infrastructura gigabit, CESE subliniază importanța unor proceduri rapide, eficiente și simplificate, precum și a unor termeni, condiții și prețuri adecvate, care să poată fi aplicate în mod coerent peste tot în UE. În acest sens, ar fi deosebit de util să existe orientări specifice din partea Comisiei.

1.3. CESE recunoaște că utilizarea în comun a infrastructurii existente este esențială pentru atingerea obiectivelor deceniului digital al UE 2030 și subliniază, de asemenea, importanța asigurării securității și solidității rețelelor și a protecției acestora. Atingerea obiectivelor UE în materie de conectivitate necesită o strategie cuprinzătoare care să combine cele mai recente tehnologii cu lanțuri de aprovizionare reziliente, autonome și sigure. În acest scop, Actul privind infrastructura gigabit ar trebui să încurajeze furnizorii de rețele să aleagă componente tehnologice care să garanteze un nivel ridicat de securitate digitală, să reducă riscul de întreruperi ale rețelei și să abordeze în mod adecvat această eventualitate.

1.4. CESE consideră că este important ca statele membre să aibă posibilitatea de a menține sau de a introduce măsuri în conformitate cu dreptul Uniunii care să depășească cerințele minime prevăzute în Actul privind infrastructura gigabit, astfel cum se menționează în mod explicit în considerentul 11.

1.5. CESE consideră că implementarea rețelelor de foarte mare capacitate (VHCN) și a conectivității de ordinul gigabiților este esențială pentru dezvoltare și pentru coeziunea socioeconomică, deoarece este un factor esențial pentru dezvoltarea economică în egală măsură a IMM-urilor și a serviciilor profesionale, a locurilor de muncă digitale și a furnizării de servicii electronice în zonele îndepărtate.

1.6. CESE consideră că punctele unice de informare (*single information point* – SIP), referitoare la informațiile minime privind infrastructura fizică pe care proprietarii infrastructurii publice trebuie să le furnizeze, ar trebui integrate și conectate la alte baze de date deja disponibile la nivel național, pentru a evita suprapunerile și a reduce costurile.

1.7. CESE consideră că raționalizarea și digitalizarea procesului de acordare a autorizațiilor reprezintă un element important al instalării rețelelor de comunicații electronice, însă obligația de a acorda în mod tacit autorizații pentru drepturile de trecere ar putea să nu fie compatibilă cu principiul proporționalității și ar putea aduce atingere dreptului de proprietate așa cum este consfințit în articolele 17 și 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

1.8. CESE afirmă că se pot reduce costurile cu investițiile prin construirea rapidă a infrastructurii, coordonarea lucrărilor civile, crearea de sinergii între diferiții operatori de rețea și utilizarea în comun a infrastructurii fizice existente. În acest fel, impactul asupra mediului este redus prin evitarea lucrărilor de inginerie suplimentare, ceea ce contribuie la realizarea obiectivelor de mediu.

1.9. CESE consideră că propunerea ar trebui să specifice măsuri și acțiuni verificabile care să asigure o dezvoltare echilibrată și un acces egal la VHCN, pentru a evita adâncirea decalajului dintre țări și regiuni cu viteze și capacități de dezvoltare diferite, în conformitate cu Declarația privind drepturile și principiile digitale, astfel încât să se asigure tuturor cetățenilor din UE, inclusiv celor cu venituri mici, accesul la conectivitate de înaltă calitate, cu acces la internet disponibil.

2. Context

2.1. Implementarea rețelelor de foarte mare capacitate, inclusiv prin fibră optică și 5G, este o prioritate strategică la nivelul UE, ca parte a eforturilor de realizare a obiectivelor strategice și a țintelor digitale ale UE până în 2030. Accesul la VHCN este esențial pentru o gamă largă de aplicații inovatoare, care au potențialul de a transforma și de a contribui la adaptarea la exigențele viitorului a multor sectoare ale economiei UE, cum ar fi comerțul, industria autovehiculelor, industria prelucrătoare, asistența medicală, transporturile, agricultura și utilitățile.

2.2. Printre inițiativele lansate pentru eliminarea obstacolelor și stimularea instalării VHCN, Comisia Europeană a introdus, în 2014, Directiva privind reducerea costurilor aferente tehnologiilor în bandă largă („BCRD”) ⁽¹⁾ pentru a facilita și a stimula extinderea rețelelor, reducând costurile de instalare prin măsuri armonizate la nivelul UE. Cu toate acestea, la opt ani de la intrarea sa în vigoare, BCRD este încă departe de a-și atinge obiectivele. Necesitatea de a revizui BCRD este bine reflectată în raportul Comisiei din 2018 privind punerea în aplicare a acestei directive, precum și în contribuțiile principalelor părți interesate la consultarea publică privind BCRD, lansată de Comisie în decembrie 2020. Din această consultare a reieșit că doar 20 % dintre respondenți au considerat că BCRD este eficace în facilitarea extinderii rețelelor de comunicații electronice de mare viteză la un cost mai mic și că numai 11 % dintre respondenți au considerat că directiva menționată a redus timpul pe care îl necesită acordarea autorizațiilor și costurile aferente.

2.3. BCRD și-a atins doar parțial obiectivele de creștere a acoperirii în bandă largă. De fapt, deși procentul gospodăriilor care beneficiază de o viteză de internet de 30 Mbps a crescut de la 58,1 % în 2013 la 90 % în 2022, conform indicelui economiei și societății digitale (DESI), directiva a fost pusă în aplicare în mod inegal în diferite state membre, cu interpretări uneori divergente.

⁽¹⁾ Directiva 2014/61/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind măsuri de reducere a costului instalării rețelelor de comunicații electronice de mare viteză (JO L 155, 23.5.2014, p. 5).

2.4. Conștientă de necesitatea de a îmbunătăți eficacitatea BCRD, Comisia a inițiat un proces de revizuire și a propus un regulament (Actul privind infrastructura gigabit). Acesta urmărește să remedieze deficiențele BCRD și să contribuie la instalarea eficientă din punctul de vedere al costurilor și în timp util a VHCN necesare pentru a se garanta că UE își îndeplinește obiectivele și țintele digitale până în 2030.

2.5. Propunerea se bazează pe recomandarea privind setul de instrumente pentru conectivitate adoptată în septembrie 2020 pentru a răspunde nevoilor tot mai mari în materie de conectivitate generate de pandemia de COVID-19, cu scopul de a reduce costurile de extindere a rețelelor gigabit și de a asigura implementarea rapidă a spectrului de frecvențe radio pentru 5G. În acest scop, în martie 2021, statele membre au identificat 39 de bune practici (dintre care 22 au vizat reducerea costurilor de implementare) care urmează să fie incluse în setul de instrumente privind conectivitatea.

2.6. Potrivit Comisiei Europene, Actul privind infrastructura gigabit a fost conceput pentru a îmbunătăți conectivitatea în UE, pentru a încuraja inovarea și pentru a stimula investițiile. El va contribui la accelerarea implementării infrastructurii fizice utilizate pentru rețelele gigabit prin îmbunătățirea coordonării lucrărilor civile între operatorii de rețea, ceea ce reprezintă până la 70 % din costurile de extindere a rețelei. Acest act vizează, de asemenea, simplificarea procedurilor administrative pentru implementarea de noi rețele prin îmbunătățirea accesului la infrastructura fizică și a transparenței lucrărilor civile planificate, precum și prin asigurarea unor condiții mai clare de acces la infrastructura fizică (inclusiv la infrastructura interioară), prin accelerarea și digitalizarea procedurilor de acordare a autorizațiilor, prevăzându-se ca solicitările de acordare a autorizațiilor să primească un răspuns în termen de 15 zile și să fie considerate aprobate în mod tacit în termen de patru luni de la data primirii.

3. Observații generale

3.1. CESE salută obiectivul Comisiei de a adapta BCRD la evoluțiile tehnologice, de piață și de reglementare recente și actuale și de a promova o instalare mai eficientă și mai rapidă a unor rețele mai durabile, asigurând alinierea la Codul european al comunicațiilor electronice (CECE)⁽²⁾ și contribuind la ecologizarea sectorului tehnologiei informației și comunicațiilor ca parte a Pactului verde european.

3.2. CESE apreciază decizia de a utiliza un regulament ca instrument juridic, mai degrabă decât o directivă, din cauza riscurilor de întârzieri și inconsecvențe în procesele naționale de transpunere ale acesteia din urmă. Un regulament asigură uniformitatea și limitează fragmentarea legislațiilor naționale, ceea ce este esențial pentru atingerea obiectivelor ambițioase ale Comisiei în materie de conectivitate până în 2030. O directivă nu ar fi probabil aplicabilă decât după expirarea termenului și, prin urmare, nu ar permite îndeplinirea obiectivului Comisiei de a crea rapid un cadru juridic favorabil. O întârziere în simplificarea procesului de autorizare a extinderii ar putea, de asemenea, să pună în pericol dezvoltarea pieței unice digitale. Cele mai recente evoluții din sectorul digital au potențialul de a aduce integrarea pieței interne la un nou nivel, odată cu apariția unor actori care își desfășoară activitatea la nivel transfrontalier, ceea ce va stimula investițiile.

3.3. Aplicarea în mică măsură și inconsecventă a BCRD, precum și lipsa unor orientări în domeniu au condus la fragmentarea legislațiilor naționale și la incertitudine în materie de reglementare. La rândul său, acest lucru a creat obstacole în calea investițiilor și a activităților transfrontaliere, dar și pentru întreprinderile care doresc să realizeze economii de scară la nivelul UE și, astfel, să beneficieze de avantajele pieței unice a UE. În consecință, este necesară o mai mare armonizare, pentru a promova dezvoltarea activităților transfrontaliere în acest sector și pentru a evita o Europă cu două viteze.

3.4. Principalele obiective ale măsurilor cuprinse în propunere sunt: îmbunătățirea coordonării transsectoriale, simplificarea și accelerarea procedurilor de acordare a autorizațiilor, digitalizarea completă a procedurii de accesare a informațiilor privind infrastructura existentă și lucrările civile planificate și depunerea solicitărilor de acordare a autorizațiilor, simplificarea reutilizării infrastructurii publice și instalarea infrastructurii de rețea pentru operatori, pregătirea pentru inovare astfel încât toate clădirile și clădirile noi care sunt complet renovate să fie echipate cu fibră optică și infrastructură pregătită pentru rețele prin fibră optică și aducerea unei contribuții la durabilitate prin reducerea impactului rețelelor de comunicații electronice asupra mediului, promovând utilizarea în comun a infrastructurii și recurgerea la tehnologii mai eficiente, reutilizarea infrastructurii existente și o mai bună coordonare a lucrărilor civile.

3.5. Operatorii pot depune solicitările de acordare de autorizații și pot obține toate informațiile necesare cu privire la infrastructura existentă și la lucrările civile planificate pe cale digitală. Potrivit Comisiei, acest lucru va permite operatorilor să își extindă rețelele la un cost mai mic. Evaluarea impactului preconizează economii de 4,5 miliarde EUR, anticipându-se o scădere cu 2,4 miliarde EUR a subvențiilor publice.

⁽²⁾ Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice (JO L 321, 17.12.2018, p. 36).

3.6. Definițiile din propunere au fost, de asemenea, extinse în comparație cu BCRD. Propunerea se aplică operatorilor de rețea care oferă acces, inclusiv furnizorilor de infrastructuri conexe, cum ar fi conducte, piloni și stâlpi, și de infrastructură fizică, inclusiv infrastructura deținută de instituții publice, precum autoritățile locale – de exemplu clădirile și intrările în clădiri și orice alt bun, inclusiv mobilierul stradal, cum ar fi stâlpii de iluminat, semnele de circulație, semafoarele, panourile, stațiile de autobuz, de tramvai și de metrou.

3.7. Propunerea introduce noi măsuri pentru a spori transparența infrastructurii fizice existente. Astfel, ea impune proprietarilor de infrastructuri publice să pună la dispoziție informații minime privind infrastructura fizică prin intermediul așa-numitelor puncte unice de informare (SIP). În plus, ea stabilește norme mai stricte privind coordonarea lucrărilor civile planificate, astfel cum se prevede deja în BCRD, domeniul de aplicare și punerea în aplicare fiind însă extinse considerabil în acest caz. De exemplu, informațiile privind lucrările civile solicitate în temeiul propunerii trebuie să fie puse la dispoziție în format digital de către furnizorul de rețea prin intermediul unui SIP cu cel puțin trei luni înainte de prima solicitare de acordare a autorizației. În acest context, întrucât bazele de date care conțin aceste informații sunt deja disponibile în multe țări din UE, CESE consideră că SIP ar trebui să fie integrat și conectat la alte baze de date, astfel încât să se evite suprapunerile și să se reducă costurile.

3.8. Propunerea include, de asemenea, măsuri privind procedurile de autorizare, care trebuie să fie standardizate la nivel național și să fie pe deplin accesibile prin introducerea unei aprobări tacite, care se consideră că a avut loc la patru luni de la depunerea solicitării. În plus, este prevăzută o etichetă „pregătită pentru rețele prin fibră optică” pentru a verifica dacă o clădire îndeplinește sau nu cerințele pentru instalarea cu ușurință a unei rețele de foarte mare capacitate (VHCN), cum ar fi fibra optică, care trebuie să fie o condiție pentru eliberarea autorizațiilor de construcție pentru clădirile noi. Cu toate acestea, CESE subliniază că ar fi important să se instaleze VHCN în aceste clădiri, pentru a exploata pe deplin potențialul acestora și pentru a valorifica la maximum investițiile realizate.

3.9. CESE consideră că este important ca statele membre să aibă posibilitatea de a menține sau de a introduce măsuri conforme cu legislația UE, care să depășească cerințele minime stabilite de Actul privind infrastructura gigabit, astfel cum se menționează în mod expres în considerentul 11, care afirmă, pe bună dreptate, că acest regulament nu împiedică adoptarea de măsuri naționale în conformitate cu legislația UE care să vizeze promovarea utilizării în comun a infrastructurii fizice existente sau facilitarea unei instalări mai eficiente a noii infrastructuri fizice, completând drepturile și obligațiile care decurg din Actul privind infrastructura gigabit.

4. Observații specifice

4.1. Propunerea este în conformitate cu Codul european al comunicațiilor electronice, intrat în vigoare în decembrie 2020, care a actualizat cadrul de reglementare al UE privind comunicațiile electronice, și contribuie la urmărirea obiectivelor codului în ceea ce privește stimularea investițiilor în rețele de conectivitate avansate. Deși codul se axează în principal pe îmbunătățirea concurenței, conține cerințe pentru întreprinderile cu putere semnificativă pe piață și se referă nu numai la infrastructura fizică, ci și la rețelele de comunicații electronice, cum ar fi cablurile din fibră optică, scopul principal al Actului privind infrastructura gigabit este de a elimina barierele din calea extinderii rețelelor, date fiind evoluțiile tehnologice, de piață și de reglementare actuale.

4.2. Pentru a atinge obiectivele stabilite în Actul privind infrastructura gigabit, CESE salută alinierea textului la definițiile din cod și subliniază că disponibilitatea unor proceduri rapide, eficiente și simplificate ar fi fundamentală, alături de termeni, condiții și prețuri adecvate, care să poată fi aplicate în mod coerent peste tot în UE. CESE consideră că, în acest sens, orientările Comisiei ar fi deosebit de utile.

4.3. În conformitate cu obiectivul stabilit în deceniul digital al UE 2030, care prevede că, până în 2030, toate gospodăriile europene ar trebui să fie acoperite de infrastructură gigabit și de rețele mobile rapide și spre deosebire de BCRD, propunerea de regulament promovează extinderea VHCN, cu obligații de acces pentru proprietarii de infrastructuri fizice, indiferent de poziția lor pe piață. CESE sprijină extinderea domeniului de aplicare, care permite tuturor entităților care furnizează infrastructură să beneficieze de procedurile rapide de autorizare care decurg din Actul privind infrastructura gigabit. Cu toate acestea, subliniază că este important să se garanteze că cadrul de reglementare este suficient de cuprinzător pentru a răspunde nevoilor diverse ale tuturor părților interesate implicate în instalarea VHCN în întreaga UE.

4.4. CESE recunoaște că utilizarea în comun a infrastructurii existente este esențială pentru atingerea obiectivelor deceniului digital al UE 2030 și subliniază, de asemenea, importanța asigurării securității și solidității rețelelor și a protecției acestora. Atingerea obiectivelor UE în materie de conectivitate necesită o strategie cuprinzătoare care să combine cele mai recente tehnologii cu lanțuri de aprovizionare reziliente, autonome și sigure. Scopul este de a preveni întreruperile serviciilor ca urmare a defecțiunilor sau a atacurilor cibernetice. În acest scop, Actul privind infrastructura gigabit ar trebui să încurajeze furnizorii de rețele să aleagă componente tehnologice care să garanteze un nivel ridicat de securitate digitală, să reducă riscul de întreruperi ale rețelei și să abordeze în mod adecvat această eventualitate. Soliditatea, reziliența și

securitatea cibernetică a rețelei sunt esențiale pentru eficacitatea obiectivelor urmărite de Actul privind infrastructura gigabit, în conformitate cu cadrul de reglementare actual al UE și cu aspectele relevante, inclusiv în perspectiva oricăror acțiuni viitoare ale UE pe această temă, care urmează să fie incluse în noul mandat al Comisiei începând din 2024.

4.5. CESE subliniază că, alături de procedurile rapide, eficiente și simplificate, termenii, condițiile și prețurile adecvate sunt elemente importante ale accesului la infrastructură. În acest sens, întrucât este necesar să se asigure eficiența sistemului, de exemplu prin evitarea unor prețuri excesiv de ridicate, care ar avea ca efect descurajarea instalării de VHCN, CESE consideră că Comisia ar trebui să adopte orientări specifice.

4.6. CESE consideră că raționalizarea și digitalizarea procesului de acordare a autorizațiilor reprezintă un element important în implementarea rețelelor de comunicații electronice. Cu toate acestea, CESE subliniază că obligația de a acorda în mod tacit autorizații pentru drepturile de trecere ar putea să nu fie compatibilă cu principiul proporționalității și ar putea aduce atingere dreptului de proprietate așa cum este consfințit în articolele 17 și 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

4.7. CESE afirmă că se pot reduce costurile cu investițiile prin construirea rapidă a infrastructurii, coordonarea lucrărilor civile, crearea de sinergii între diferiții operatori de rețea și utilizarea în comun a infrastructurii fizice existente. În acest fel, impactul asupra mediului este redus prin evitarea lucrărilor de inginerie suplimentare, ceea ce contribuie la realizarea obiectivelor de mediu.

4.8. CESE consideră că implementarea rețelelor de mare viteză este esențială pentru dezvoltare și pentru coeziunea socioeconomică. În acest sens, consideră că propunerea ar trebui să specifice măsuri și acțiuni verificabile care să asigure o dezvoltare echilibrată și acces egal la VHCN, pentru a evita adâncirea decalajului dintre țările și regiunile cu viteze și capacități de dezvoltare diferite, în conformitate cu Declarația privind drepturile și principiile digitale⁽³⁾, conform căreia toți actorii de pe piață care beneficiază de transformarea digitală ar trebui să își asume responsabilitățile sociale și să contribuie în mod echitabil și proporțional la costurile bunurilor, serviciilor și infrastructurii publice, iar tuturor cetățenilor din UE, inclusiv celor cu venituri mici, ar urma să li se asigure accesul la conectivitate de înaltă calitate, cu acces la internet disponibil⁽⁴⁾.

Bruxelles, 12 iulie 2023.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Oliver RÖPKE

⁽³⁾ Declarația europeană privind drepturile și principiile digitale pentru deceniul digital (JO C 23, 23.1.2023, p. 1).

⁽⁴⁾ Capitolul II, punctul 3 intitulat „Conectivitate”, Declarația europeană privind drepturile și principiile digitale pentru deceniul digital.